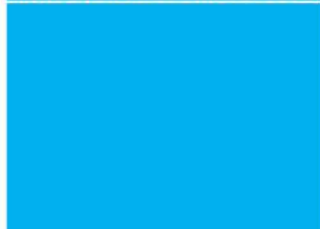

NORDAVIND DC SITES

EIERSKAPSMELDING ALVDAL KOMMUNE

VEDTATT I KOMMUNESTYRET SAK XX/XX DATO:

INNHOOLD

1. Forankring

- a) Kommunestyrets vedtak
- b) Intensjon og målsetting

2. Bakgrunn for eierskapsmelding

- a) Hvorfor eierskapsmelding
- b) KS Eierforum
- c) Forhold til kommuneplanen og overordnede føringer
- d) Offentlighet

3. Avgrensning og oppbygging

- a) Utvikle kommunens rolle
- b) Kontrollutvalgets rolle

4. De ulike selskapsformene

- a) Interkommunalt samarbeid, (IS) Kommunelovens § 27
- b) Vertskommunesamarbeid, Kommunelovens § 28a-28k
- c) Interkommunale selskap, (IKS)
- d) Aksjeselskap (AS)
- e) Kommunalt foretak (KF)
- f) Stiftelser

5. Prinsipper for godt eierskap

- a) Rolleavklaring for utøvelse av eierskap

6. Selskap der Alvdal kommune har eierinteresser

- a) Revisjon Fjell IKS
- b) Kontrollutvalg Fjell IKS
- c) IKT Fjellregionen IKS (FARTT)
- d) Midt-Hedmark Brann- og redningsvesen IKS
- e) FIAS AS
- f) MeSkano AS
- g) Alvdal Skurlag AS
- h) Aukrustsenteret AS
- i) Nord-Østerdal Kraftlag (NØK)
- j) ABAKUS AS
- k) Nordavind DC Site AS

7. Andre samarbeidsorgan Alvdal inngår i

8. Selskap spesielt vurdert i forhold til eierskap

1. FORANKRING

a) Kommunestyrets vedtak i sak 81/16:

1. *Arbeidet med Eierskapsmelding for Alvdal kommune legges til komité A.*
2. *Som mandat legges formannskapetets vedtak av 11. februar 2015 i sak nr. 7/15 til grunn.*
3. *Eierskapsmelding for Alvdal kommune legges frem for kommunestyret til behandling innen 15. februar 2017.*

b) Intensjon og målsetting.

En eierskapsmelding kan defineres som et overordnet politisk styringsinstrument for virksomhet som er lagt til et annet rettssubjekt, eget styre eller en vertskommune eller til et annet interkommunalt organ.

En eierskapsmelding bør som minimum ha tre hovedpunkter:

1. *Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid*
2. *Politisk og juridiske styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene*
3. *Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder vedtektsrevisjon.*

I den siste tiden har det vært mye fokus på kommunene som eiere – og forvaltere – av samfunnets verdier. Negativ oppmerksomhet omkring mislighold og korrupsjonssaker har bl.a. medvirket til at flere nå blir mer bevisst på dette.

I et hefte utgitt av KS i februar 2007 -

"Styring og eierskap i kommunalt eide selskaper" - er det anført:

"Eierskap medfører at de folkevalgte må påta seg en annen rolle enn det som tradisjonelt har vært oppfattet som politikernes rolle. Hovedtyngden av selskapene utfører oppgaver og gir tjenester innbyggerne er helt avhengige av. Dette stiller store krav til samfunnsansvar, både hos selskapene og hos eierne. Bevissthet om riktig eierskap og styring av og i selskapene vil i seg selv kunne være et viktig bidrag til kommunesektorens omdømme."

Selskaper er opprettet og lever i stor grad sitt eget liv på utsiden av den kommunale hverdagen. Det vedtektsfestede formålet skal styre virksomheten, men det er grunn til å stille spørsmål om:

- *Har det bestemte formålet den samme viktigheten i dag som da selskapet ble opprettet?*
- *Vet kommunestyrepolitikere hva – og hvilke verdier kommunen faktisk eier?*

En eierskapsmelding vil gi grunn til refleksjon omkring hva kommunen eier, hvorfor kommunen eier og hvordan kommunen eier.

Kommunen forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Kommunen har bl.a. aksjer i ulike selskaper, innskutt kapital i stiftelser, eiendommer, bygg og veier. En eierskapsmelding vil øke kommunestyrets bevissthet ved å sette fokus på:

- *Hva kommunen eier*
- *Hvorfor kommunen eier*
- *Hvordan kommunen eier*
- *Virksomhetenes formål*

En eierskapsmelding vil sikre nødvendig styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar.

Det vil bidra til å skaffe til veie en oversikt over kommunens samlede virksomhet, det vil gi de folkevalgte en mulighet til å sette seg inn i de juridiske styringsmulighetene som ligger i de ulike selskapsformene og det vil bidra til mer åpenhet overfor omverden i forhold til den samlede kommunale virksomhet.

Gjennom en eierskapsmelding kan kommunen dessuten gi mer overordnede styringssignaler til selskapsstyrene.

Eiermeldingen kan også inneholde et eget punkt om selskapenes samfunnsansvar, f.eks. politiske målsettinger knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Kommunestyret skal ikke gjennom en eierskapsmelding detaljstyre selskapene, men bidra til å sikre samhandling og kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyret overfor selskapene og omverden.

2. BAKGRUNN FOR EIERSKAPSMELDING

a) Hvorfor eierskapsmelding.

Kommuner har stor frihet til å organisere tjenestene slik de ønsker, enten som del av kommunen, eller gjennom å etablere selvstendige rettssubjekt.

Et aktivt eierskap er grunnleggende for en politisk forvaltning av verdiene i et selskap og kan ha direkte konsekvens for dets disponeringer og markedsposisjon. Et aktivt eierskap vil også gi en viktig signaleffekt overfor omverdenen og styrke kommunens omdømme.

En eierskapsmelding er et overordnet politisk styringsinstrument for virksomheter som er lagt til egne rettssubjekt, eller egne styrer etter kommunelovens § 27.

b) KS Eierforum

KS Eierforum ble initiert av KS Sentralstyre våren 2007 og er et kompetansenettverk for offentlig utøvelse av eierskap i kommunal sektor. Målet er å utvikle et kompetent og aktivt eierskap hos norske kommuner og fylkeskommuner, til beste for befolkningen og de selskap disse er eiere i. Eierforumet skal også på eget initiativ være en pådriver for best mulig rammebetingelser når det gjelder eierskap. KS Eierforum har siden oppstart vært opptatt av å jobbe frem veiledere innenfor eierskapsprosess og selskapetablering, i tillegg til anbefalinger for godt eierskap. Dagens anbefaling er en videreutvikling og foredling av tidligere versjoner.

c) Forhold til kommuneplanen og overordnede føringer

I gjeldende kommuneplan er ikke «eierskap» nevnt som tema, men ved forestående revisjon vil det være viktig med konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de forskjellige selskapsorganiseringene.

Eiermeldinger bør brukes aktivt som styringsverktøy i aktuelle prosesser i framtiden.

d) Offentlighet

Offentlighetsloven (LOV-2006-05-19 nr. 16 Offentleglova) trådte i kraft 1. januar 2009.

Etter loven er selvstendige rettssubjekt omfattet av loven dersom:

- Det offentlige samlet, direkte eller indirekte, har en eierdel som gir mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet i rettssubjektet.
- Det offentlige har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet.

Det er gjort unntak for rettssubjekt som hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med, og på samme vilkår som private.

3. AVGRENSNING OG OPPBYGGING

a) Utvikling av kommunens rolle

Kommunens primære oppgaver, ansvar og roller framgår av kommuneloven. I tillegg er kommunen gitt myndighet etter en rekke særlover – dels som vedtaksmyndighet, men også som tilsyns- og kontrollmyndighet. For innbyggerne og lokalsamfunnet er oppmerksomheten rettet mot hvordan kommunen løser sine oppgaver, noe som igjen er avgjørende for kommunens omdømme. Disse oppgavene kan løses gjennom den tradisjonelle, kommunale organisasjon eller for noen oppgaver, gjennom samarbeid med andre, eventuelt i egne selskaper.

Kravet til kommunen om større effektivitet, mer rasjonell drift og konsentrasjon om kjerneoppgaver tilsier at det fortløpende foretas vurderinger i forhold til oppgaveløsning, f.eks. om alternative organisasjonsformer kan bidra til at kommunens oppgaver løses på en bedre måte, og hvilken organisasjonsform som i tilfelle vurderes som best egnet.

Dette har resultert i en rekke nye samarbeidsformer, dels innenfor kommuneloven og dels etter særlov. I tillegg gir blant annet aksjeloven muligheter for samarbeid med andre, også private aktører.

Vi har dessuten en rekke eksempler på at offentlige oppgaver er satt ut på anbud og ivaretatt av private aktører etter avtale med kommunen.

Ved valg av utradisjonelle organisasjonsformer blir ofte behovet for å finne mer effektive/rasjonelle løsninger som kan gi en økonomisk gevinst/besparelse anført som et viktig argument. Også behovet for å løse oppgaver sammen med andre fordi samhandlingen kan bidra til å øke kvaliteten på tjenesten er ofte et argument for ny organisering.

Behovet for kommunal styring og kontroll med virksomheten etter at den er skilt ut, vil være avhengig av tjenesteområdet, men også av de muligheter kommunen har for å styre og føre kontroll gjennom lovgivningen som regulerer den valgte organisasjonsformen.

b) Kontrollutvalgets rolle

Kontrollutvalget er kommunens eget organ, og er satt til å forestå det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen (jfr. Kommunelovens § 77). Kontrollutvalget skal blant annet påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll (jfr. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 13).

Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles og har rett til å være til stede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ (jfr. Kommuneloven § 80, tredje ledd.). Denne retten er knyttet til interkommunale selskaper og aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper av slike selskaper (jfr. Kommunelovens § 80, første ledd).

4. DE ULIKE SELSKAPSFORMENE

a) INTERKOMMUNALT SAMARBEID (IS)

Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27

- **Samarbeid med eget styre**

Kommunelovens § 27 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Styret for et interkommunalt samarbeid kan tildeles avgjørelsesmyndighet vedrørende virksomhetens drift og organisering. Styrets rolle og forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene.

Samarbeid etter kommunelovens § 27 er ikke vanlig i vår region, og for Alvdal kommune sin del er det for tiden kun samarbeidet om arkivtjenester (IKA Opplandene) som er organisert som et samarbeid etter kommunelovens § 27.

b) Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 28

- **Vertskommunemodellen**

Kommunelovens § 28 gir mulighet for samarbeid der en kommune overlater bestemte oppgaver og myndighet til en annen kommune (vertskommune) innenfor kommunens kjerneoppgaver. Det kan være flere varianter av samarbeid knyttet til overføring av myndighet til en vertskommune (jf. § 28a):

- *Administrativt vertskommunesamarbeid (for oppgaver av ikke prinsipiell karakter) (§ 28b)*
- *Vertskommune med interkommunal folkevalgt nemnd (§ 28c)*

Samarbeid med folkevalgt nemnd innebærer at all offentlig myndighetsutøving kan delegeres til vertskommunen, med mindre dette er avskåret i lov. Et administrativt samarbeid innebærer en ytterligere avgrensning til saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Modellen innebærer ikke etablering av en egen juridisk person, men et avtalebasert samarbeid. Inntekter og utgifter i forbindelse med virksomheten til vertskommunesamarbeidet skal inngå i budsjett og regnskap til vertskommunen. Vertskommunen er arbeidsgiver uavhengig av hvilken modell som velges.

c) INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)

Lov av 29. januar 1999 nr. 6 regulerer rettsområdet for interkommunale selskaper (IKS).

Et interkommunalt selskap skiller seg både fra kommunalt foretak og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27.

Selvstendig rettssubjekt

IKS er et eget rettssubjekt, som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. De har sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

Et særtrekk ved interkommunale selskaper er at hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en prosent eller en brøkdel av selskapets samlede forpliktelser. Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskap, hvor deltakeransvaret er begrenset. Samlet skal deltakernes ansvarsandeler utgjøre selskapets samlede forpliktelser.

Representantskapet øverste myndighet

Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenens eiermyndighet utøves av representantskapet. Dette innebærer at den enkelte deltakerkommune ikke kan utøve eiermyndighet direkte overfor selskapets styre eller administrasjon. Hver deltakerkommune skal ha minst ett medlem i representantskapet.

Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet.

Ethvert interkommunalt selskap skal ha et styre og en daglig leder som står ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Daglig leder ansettes av styret med mindre det er vedtektsfestet at daglig leder skal ansettes av representantskapet.

I forvaltningen av selskapet er styret underlagt representantskapet, og det må følge vedtak og retningslinjer som dette fastsetter. Styrets forvaltningsmyndighet må videre utøves innenfor rammen av selskapets formål, selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett.

d) AKSJESELSKAP (AS)

Begrenset ansvar for deltakerne

Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1977 nr. 44. Det viktigste særtrekk ved aksjeselskapsformen er at deltakerne (aksjeeierne) ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Selskapets midler disponeres av selskapets styre og daglig leder. Ønsker kommunen som eier selskapet å ta ut midler, må dette skje etter aksjelovens regler om utdeling av utbytte eller fondsemisjon.

Utdeling av utbytte til eierne kan bare foretas etter forslag fra styret og må vedtas av generalforsamlingen.

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være deltakere (aksjeeier) i et aksjeselskap.

Denne selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere.

Aksjekapitalen i et aksjeselskap må være på minimum kr 30.000, -. Aksjeselskapets øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen er eiernes organ i selskapet.

Styret samlet er øverste forvaltingsorgan, og daglig drift ivaretas av daglig leder.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet. Som hovedregel er det styret som ansetter daglig leder og er dennes overordnede.

Daglig leder skal styre selskapet etter de planer, retningslinjer og prinsipper som styret har vedtatt.

Eiermyndigheten i denne typen selskap er formalisert slik at myndigheten må utøves gjennom generalforsamlingen.

Dette betyr at kommunen som aksjeeier ikke skal intervensere uten at dette skjer i form av en beslutning fra generalforsamlingen. I generalforsamlingen kan eierne gjennom generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder av selskapet.

Det er generalforsamlingen som velger styret.

Eierskap utøves gjennom generalforsamlingen.

I generalforsamlingen representeres kommunen ved en fullmektig. I Alvdal kommune er generalforsamlingsfullmakten delegert til kommunestyret, som igjen har delegert denne til formannskapet i noen selskaper, og til ordføreren i andre selskaper.

Aksjonæravtaler benyttes ofte for å detaljere forholdet mellom aksjonærene. Aksjonæravtalen kan regulere ulike eierspørsmål så som stemmerett, fordeling av styreplasser, innsynsrett, innskuddsplikt og forkjøpsrett.

En aksjonær har ulike rettigheter i et selskap beroende på hvor stor andel av selskapet vedkommende eier. For kommunen er det derfor viktig at eierandelen er tilpasset kommunens formål med eierskapet. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for sitt eierskap bør kommunen ha kontroll med selskapet ved å eie 50 % eller mer av de stemmeberettigede aksjene i selskapet. Dersom kommunen ønsker maksimal frihet over selskapet, bør kommunen eie selskapet fullt ut. Dersom eierskapet er av mer finansiell karakter, er det ikke så betydningsfullt hvor stor andel av selskapet kommunen eier.

e) KOMMUNALT FORETAK, jfr. KOMMUNELOVENS KAP 11 (KF)

Etter kommunelovens kapt. 11 kan kommunen organisere forretningsmessig drift som et eget foretak. Et kommunalt foretak er en del av kommunen, og ikke et eget selskap med rettslig og økonomisk selvstendighet. Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktspart i de avtalene som foretaket inngår. Kommunestyret er foretakets øverste organ, men foretaket ledes av et styre og en daglig leder med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker.

Det er fastsatt egne regler for valg av styre til et kommunalt foretak (jfr. kommunelovens §§ 65 og 66). Det er kommunestyret som fastsetter rammene for styrets myndighet. Kommunale foretak er underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet.

f) STIFTELSE

Stiftelsesloven av 15.06.01 (ikraftttredelse fra 01.01.05) regulerer rettsforholdet for stiftelser.

En stiftelse skiller seg fra selskapsformene ved at stiftelsen ikke har noen eiere eller deltakere.

g) Selveiende

Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen er opprettet har oppretteren eller stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført til stiftelsen. Stiftelsen ledes av et styre oppnevnt i tråd med vedtektene i stiftelsen.

Stiftelsen må ha et bestemt formål.

En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap. Dette kan fremstå som en ulempe ved bruk av stiftelsesformen, men samtidig gi mulighet for å sikre verdier også under skiftende forhold.

5. PRINSIPPER FOR GODT EIERSKAP

a) Allment

Når kommunestyret som kollegialt organ velger å organisere deler av sin virksomhet som egne juridiske enheter, må de styringslinjene følges som gjelder for den aktuelle organisasjonsformen, og den lovgivningen som regulerer disse. Når kommunal virksomhet organiseres som selskap, brytes med andre ord den direkte styringslinjen fra kommunestyret til den som daglig leder oppgaveløsningen. Mellom kommunestyret og utfører kommer et styre med en viss selvstendighet i form av et lovbestemt ansvar og myndighet, og et vedtektsbestemt hovedoppdrag (formål).

Kommunestyrets kontroll og innflytelse blir dermed begrenset og indirekte. Når selskapet eies av flere er det dessuten flere som skal være med og bestemme. For å kunne forholde seg til dette på en konstruktiv måte anses det viktig at kommunen utreder, vurderer og tar stilling til en rekke spørsmål før det foretas valg av eventuell selskapsform.

For å få til et aktivt eierskap er det av betydning at kommunestyret har en felles forståelse av hvorfor kommunen eier aksjer, deltar i interkommunale selskaper eller har etablert kommunale foretak.

Alvdal kommune ønsker å følge KS sine anbefalinger slik at politiske, allmenne diskusjoner om eierskap tas i kommunestyret med hele kommunens tjenesteproduksjon som tema.

Aktuelle oversikter over kommunens deltagelse i selskaper, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid bør årlig gjennomgås samlet i god tid før prosessene med kommunens ordinære budsjettarbeid starter.

Et grunnleggende premiss for kommunal eierskapspolitikk bør være at den legger til grunn de samme hensyn som gjelder for kommunal forvaltning for øvrig. Åpenhet, forutsigbarhet og effektivitet skal være en forutsetning.

Alvdal kommune sitt hovedmål er:

«Alvdal kommune skal tilby riktige, gode og kostnadseffektive tjenester til innbyggerne, slik at den enkeltes rettigheter ivaretas og slik at Alvdal kommune blir en skapende kraft for nytenking og allsidig videre utvikling».

Hovedmålet bør også ligge til grunn for Alvdal kommune som eier når andre organisasjonsformer enn den tradisjonelle velges. Alvdal kommune har en forventning om at de selskapene der kommunen er (med-)eier har en bevisst holdning til miljøspørsmål og driver sin virksomhet etter samme krav til miljøansvar som Alvdal kommune har i egen virksomhet.

b) Prosesser før etablering av nye selskap.

For at selskapsorganiseringen skal bli vellykket anbefales det at kommunestyret har god kjennskap til:

- Hvilke oppgaver selskapet skal ha, og hvilke (lov-)rammer som gjelder for disse.
- Hvilke økonomiske konsekvenser som følger av etableringen.
- Hvordan selskapets resultater eller måloppnåelse kan vurderes.
- Hvilke forventninger kommunen har til rapportering og dialog.

I tillegg til disse spørsmålene må kommunestyret veie fordeler og ulemper ved ulike organisasjonsformer opp mot hverandre for å komme fram til en løsning som både ivaretar faglige og økonomiske interesser, og som ivaretar behovet for styring og kontroll.

For en liten kommune er det krevende å følge opp ulike selskaper, samtidig kan en organisering som selvstendig selskap likevel være hensiktsmessig i noen tilfeller. Fordelene ved en slik organisering bør veie tydelig tyngst før et slikt valg foretas.

Som hovedregel bør det gjelde at oppgaver som er tillagt kommunen, primært bør løses lokalt.

Der det er klare fordeler ved å velge en annen organisering så er det først og fremst naturlig å søke samarbeid innad i regionen. Først dersom det ikke lar seg gjøre på grunn av manglende fagkompetanse eller oppgavens kompleksitet å løse oppgaven lokalt eller regionalt så bør det søkes samarbeid i et videre perspektiv.

For interkommunale selskaper og aksjeselskaper der en kommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer gjelder reglene for selskapskontroll i Kommuneloven (lovens § 80). I den grad Alvdal kommune deltar i etableringen av selskaper som ikke kan underlegges ordinær selskapskontroll etter Kommunelovens § 80, anbefales det at det inntas i selskapsavtalen at Alvdal kommune kan gjennomføre selskapskontroll også i disse selskapene med den innsynsretten med videre som følger av lov og forskrift.

c) Evaluering av valgt selskapsform.

Som hovedregel går det fram av selskapsavtalen for det enkelte selskap hva som kreves for å endre organisasjonsform.

Det er representantskapet/generalforsamlingen som er det operative organet til kommunen som eier.

Uavhengig av dette kan kommunestyret til enhver tid diskutere hvordan valgte organisasjonsformer fungerer ut fra oppgavene som skal løses, gjeldene rammer og kommunens og selskapenes mål.

Dersom kommunestyret ønsker å endre selskapsform eller trekke seg ut av samarbeidet, så må dette meldes inn til de valgte eierorganene i selskapene etter de regler som gjelder for det enkelte selskapet.

1. Rolleavklaring for utøvelse av eierskap

Representantskap / generalforsamling

Som ansvarlig og bevisst eier må kommunen ha definert formålet med selskapet gjennom vedtektene/selskapsavtalen, og gi målsettinger gjennom generalforsamlingen/representantskapet.

Eierskapsrepresentantene skal ivareta kommunens interesser og har myndighet til å stemme på generalforsamlingen / representantskapsmøtene.

Når selskapets organisering, formål og retningslinjer foreligger, skal Alvdal kommune – som en bevisst eier - opprette en distanse til ledelsen, styret og den daglige driften av virksomheten.

Ledelsen i selskapet skal forholde seg til styret og ikke til eierne.

KS anbefaler;

Kommunestyret gir signaler til sine representanter i det operative eierorganet, disse representerer kommunestyrets flertall og skal stemme likt.

Ulike eiere kan ha ulik oppfatning av hva som er målet med deres eierskap. Eierne kan ut fra dette gi uklare eller ulike politiske styringssignaler til selskapet gjennom det operative eierorganet.

Dette fører til at selskapet kan få vage eller uklare rammer for driften. Det er i selskapets egen interesse at strategiske beslutninger er godt forankret hos eierne, likevel kan uklare styringssignaler føre til mangelfull måloppnåelse. Et entydig formål, forståelse for hensikten med selskapet og god dialog mellom eierne kan virke forebyggende.

Styret

Forvaltningen av selskapet ligger til styret, og ikke til eierne av selskapet. Dette er hjemlet i både kommuneloven (kapittel 11), IKS-loven og aksjeloven.

Styret i selskapet er valgt av eierne til å forvalte denne tjenesten på deres vegne. Styret er ansvarlig for at selskapet forvaltes lojalt i samsvar med formålet med etableringen av selskapet.

Normalt vil det være mange som har interesser i et selskap. Både ansatte, eiere, kunder, leverandører og andre har forventninger til hva selskapet skal gjøre i enkeltsaker eller hvilket fokus selskapet allment skal ha. Om et styremedlem går i styremøte som «representant» for en særinteresse, så

har vedkommende misforstått sin rolle. Styre skal ta hensyn til alle interessentene til selskapet i sine totalvurderinger, og styremedlemmene skal alltid ha ett mål for øye: Det beste for selskapet!

Alvdal kommune ønsker å synliggjøre noen allmenne forholdsregler og tips til styremedlemmer.

Disse er:

- Styret skal forvalte verdiene i selskapet, ha tilsyn med daglig leder og organisasjonen, sette mål for virksomheten og legge planer for utviklingen av virksomheten.
- Styret skal ha oppmerksomheten rettet mot selskapets interesser. Lojalitet til særinteresser kan medføre inhabilitet. Etter at en sak er ferdigbehandlet i styret, skal styremedlemmene være lojale overfor beslutningen.
- Styret fungerer som et team der selskapet står i fokus i henhold til eierens strategi for sitt eierskap.
- Rollen som styremedlem er forskjellig fra rollen som folkevalgt. Styrevervet er et frivillig personlig verv.
- Som styremedlem representerer du bare deg selv og skal ivareta selskapet til beste for alle eierne.
- Kunnskap om saker som ikke er ferdigbehandlet og diskusjoner internt i styret forblir interne forhold innad i styret. Det er vanlig at styreleder uttaler seg på vegne av styret når saker er ferdig behandlet.
- Blir du spurt om å påta deg et styreverv, bør du gjøre deg kjent med virksomheten og hvem som er tiltenkt de andre styreplassene før du takker ja til vervet.

Styret er et kollegium med fellesansvar for å fremme selskapets interesser. Det er ikke en samling enkeltindivider som skal ivareta særinteresser. Likevel har styremedlemmene en personlig ansvarsrisiko;

Om erstatning – se aksjelovens § 17-1:

«Selskapet kan kreve at styremedlemmene, medlemmer av bedriftsforsamlingen, daglig leder, aksjeeiere, revisor eller granskere erstatter tap som de forsettlig eller uaktsomt har voldt det under utførelsen av sin oppgave.»

Dette betyr at styremedlemmer (personlig) kan bli erstatningspliktige dersom de har utvist uaktsomhet eller forsett.

Valg av styremedlemmer

For selskaper er det generalforsamlingen/representantskapet som velger styret. (Når det gjelder kommunale foretak er det egne regler i kommuneloven om valg av styre).

For offentlig eide selskaper gjelder reglene om kjønnsbalanse i styret. Reglene gjelder også for valg av varamedlemmer.

Ot.prp nr. 50 (2008 – 2009) Om lov om endringer i forvaltningsloven legger Regjeringen opp til en innskjerping av habilitetskravene for offentlige tjenestemenn og folkevalgte som også er leder eller medlem av styre eller bedriftsforsamling i offentlige heleide selskaper.

Lovforslaget er et ledd i arbeidet med å fremme tillitsskapende forvaltning. Regjeringen ønsker ikke at endringene i loven medfører at kommunene må endre sammensetningen av styrer midt i kommunestyreperioden, og de foreslår derfor at endringen skal tre i kraft etter kommunevalget 2011.

I Alvdal kommune foretas i hovedsak alle valg av representanter for kommunen i en egen sak rett etter at et nytt kommunestyre har konstituert seg. Kommunestyret bør ut fra dette ha vurdert hvilke kriterier som bør legges til grunn ved valg av representanter til styrer og bedriftsforsamlinger i offentlig eide selskaper **før** kommunevalget i 2011.

Kontrollutvalgets rolle

Kontrollutvalgets rolle er nærmere bestemt i kommunelovens §§ 77 og 80. (Se også kapittel 3.3 i dette dokumentet).

Kontrollutvalget vil i rammen av en selskapskontroll også kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper, gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Rapportering og involvering

For kommunen som eier, er det av interesse å kunne gi innspill eller føringer til den eller de som representerer kommunestyret som kollektivt organ i representantskapsmøte / generalforsamling for å sikre seg at kommunens formål med eierskapet blir ivaretatt.

Det vil være naturlig at det, alt etter selskapets formål og kommunens eierandel, vil være ulike behov for å gi innspill til Eiermøter for de ulike selskapene. Denne Eiermeldingen kommer tilbake til hvilke konkrete forventninger som ligger til det enkelte selskapet (jfr. kapt. 5).

Forventningene som Alvdal kommune retter mot det enkelte selskapet er i noen grad også styrt av i hvilken grad tjenestene som er organisert i selskap gir:

- a) Politisk handlingsrom til kommunen (hvilke rammer aktuelle særlover gir)
- b) Direkte berører innbyggerne
- c) Økonomiske konsekvenser

I «Norsk anbefaling for Eierstyring og selskapsledelse» fra november 2006 (www.nues.no) anbefales det at styret i det enkelte selskap fastsetter retningslinjer for selskapets rapportering, og for selskapets kontakt med aksjeeierne utenfor generalforsamlingen.

Alvdal kommune forutsetter at selskapene der kommunen er medeier har nedfelt rutiner for rapportering og informasjon til kommunens kontrollutvalg i sine retningslinjer.

Allment forventer Alvdal kommune at all aktivitet som vil få budsjettmessige konsekvenser for kommunen meddeles kommunen i god tid før den ordinære budsjettprosessen starter medio september året før budsjettåret.

Ansvar for slik rapportering og kommunikasjon ligger altså til det enkelte selskap. Samtidig har kommunens representanter i de ulike selskapene et ansvar for å rapportere endringer og utfordringer tilbake til kommunestyret via administrasjonen.

Utøvelse av godt eierskap

Det er viktig at kommunen som eier får kunnskap og innsikt om omfanget av selskapsorganisering og de *styringsmuligheter* man har for de selskaper kommunen har eierandeler i. Det er viktig at kommunens valgte politikere får innsikt i ulike roller man har som innvalgt styremedlem eller representantskapsmedlem. Alvdal kommune skal ha fokus på gjennomføring av et obligatorisk kurs eller eierseminar innen det første halvåret etter gjennomført kommunevalg. Ved valg av representanter til styrer / representantskap skal kjønnskvalitet og behov for fagkunnskap tas hensyn til. Alvdal kommune skal hvert år gjennomgå virksomheter som er organisert som selvstendig rettssubjekter eller interkommunale organer, ved å utarbeide Eiermelding.

Eiermeldingen skal/bør inneholde:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og i interkommunale samarbeidstiltak.
2. Prinsipper for eierstyring.
3. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.
4. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet og etikk.
5. Gjennom Eiermeldingen skal kommunestyret bidra til samhandling og kommunikasjon mellom selskapet og eier.
 - Rådmannen sikrer at alle selskaper listet opp nedenfor, har rutiner om å minimum sende årsmelding til Alvdal kommune innen 31. august hvert år.
 - Forhold som kan påvirke Alvdal kommunes økonomi eller tjenestetilbud, eller som kan påvirke kommunens opprinnelige grunnlag for eierskap, skal uten opphold rapporteres til rådmann.
 - Del fire i denne eierskapsmeldingen, en oversikt over selskaper der Alvdal kommune har eierinteresser, rulleres årlig av kommunestyret.
 - Hovedfokus skal være på punktene «*spesielle utfordringer*» og «*vesentlige endringer siste år*».
 - Rådmannen legger forslag til rullert plan fram for kommunestyret.
 - Alvdal kommunes valgte representanter i de enkelte selskaper har et delt ansvar med rådmann for at punkt 1, 2 og 3 gjennomføres.

6. SELSKAPER DER ALVDAL KOMMUNE HAR EIERINTERESSER

A. REVISJON FJELL IKS

Bedriftens viktigste virksomhet – formål

Utføre revisjon i og ha tilsyn med de deltagende kommuner i henhold til gjeldende lovverk. (Kommunelovens § 77)

Kan utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne etter særskilt

hjemmel, eller innenfor rammen av det til enhver tid gjeldende lovverk. Kan utføre andre revisjonsoppdrag for andre selskaper/virksomheter. Kan gå inn i revisjonsselskap når dette fremmer selskapets formål og kompetanse, jf. selskapsavtalen § 8.

Eierskap og styring

Representantskapet: Hver deltagende kommune velger en representant med personlig vara.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet.

Styret består av 5 – fem medlemmer med varamenn i rekkefølge.

Representantskapet velger 4 – fire med varamedlemmer, en velges av og blant de fast ansatte. Valget gjelder for kommunevalgperioden.

Daglig leder: daglig leder administrerer driften og har ansvar for at enhver arbeidsoppgave gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende bestemmelser og i henhold til vedtak fattet av representantskap og styre.

dialog med administrativt nivå er god ved behov for gjensidig informasjon eller veiledning. Det er forsøkt innført faste dager for tilstedeværelse i kommunen. I hovedsak er oppgavene knyttet tett opp til lovgivningen, og det er i liten grad anledning til å styre et slikt selskap.

Eierstrategi

Alvdal kommune er deleier i Revisjon Fjell IKS for at selskapet skal utføre lovpålagte oppgaver for kommunen.

Alvdal kommune forutsetter at de samme verdiene og arbeidsrettslige avtaler ligger til grunn for de ansatte i selskapet som for ansatte i kommunen.

Personalpolitiske retningslinjer, permisjonsreglement, etc. bør harmoniseres med kommunens styrings- og belønningssystemer for ansatte. Kommunens etiske retningslinjer og miljøpolitikk bør også legges til grunn for selskapets virksomhet.

B. KONTROLLUTVALG FJELL IKS

Bedriftens viktigste virksomhet – formål

Å utføre sekretariatfunksjon for kontrollutvalget i de deltagende kommuner i henhold til gjeldende lovverk og forskrift. Kan gå inn i selskap når dette fremmer selskapets formål og kompetanse, jf. selskapsavtalen § 8.

Eierskap og styring

Ordførerne i eierkommunene utgjør representantskapet i selskapet.

Dialog med administrativt nivå: God dialog ved behov for gjensidig informasjon. Ingen faste avtaler om informasjonsutveksling.

Eierstrategi

Alvdal kommune er deleier i Kontrollutvalg Fjell IKS for at selskapet skal utføre lovpålagte oppgaver for kommunen i henhold til kommunelovens bestemmelser om revisjon.

Alvdal kommune forutsetter at de samme verdiene og arbeidsrettslige avtaler ligger til grunn for de ansatte i selskapet som for ansatte i kommunen.

Personalpolitiske retningslinjer, permisjonsreglement, etc. bør harmoniseres med kommunens styrings- og belønningssystemer for ansatte. Kommunens etiske retningslinjer og miljøpolitikk bør også legges til grunn for selskapets virksomhet.

C. IKT FJELLREGIONEN IKS – (FARTT)

FARTT eies av de fem kommunene Folldal, Alvdal, Tolga og Tynset.

Bedriftens viktigste virksomhet

De fem kommunene som eier FARTT har overlatt drift av sine IKT-enheter til selskapet.

I selskapsavtalen står det blant annet:

«Selskapet skal utvikle og etablere tekniske løsninger, samt drifte systemer for informasjon- og kommunikasjonsteknologi i eierkommunene på de områder der dette er kostnadseffektivt. Selskapet skal på vegne av eierne være juridisk avtalepart overfor leverandører i den hensikt å oppnå rabatter og storkundefordeler.

Selskapet skal utvikle kompetanse på bruk av felles applikasjoner, tilby eierne brukerstøtte og tilpasninger til valgte systemer.

I den grad eierkommunene har samarbeidsrelasjoner som ønsker tilgang til systemer som driftes av FARTT, kan selskapet selge tjenester til disse.»

Eierskap og styring

FARTT har fem kommuner som eiere. Hovedkontoret er lokalisert til Tynset, og daglig leder er ansatt i Tynset kommune, men leies ut til selskapet i 100 % stilling.

Representantskapet består av ordførerne i de fem eier kommunene. Det avholdes to representantskapsmøter pr. år.

Styret har fem medlemmer, der en velges fra administrasjonen i hver av de fem kommunene. Styret avholder månedlige møter. Hyppige styremøter bidrar til god kontakt mellom daglig leder og styrets medlemmer.

Eierskapsstrategi

Kommunestyret i Alvdal har vedtatt IKT-strategi for FARTT.

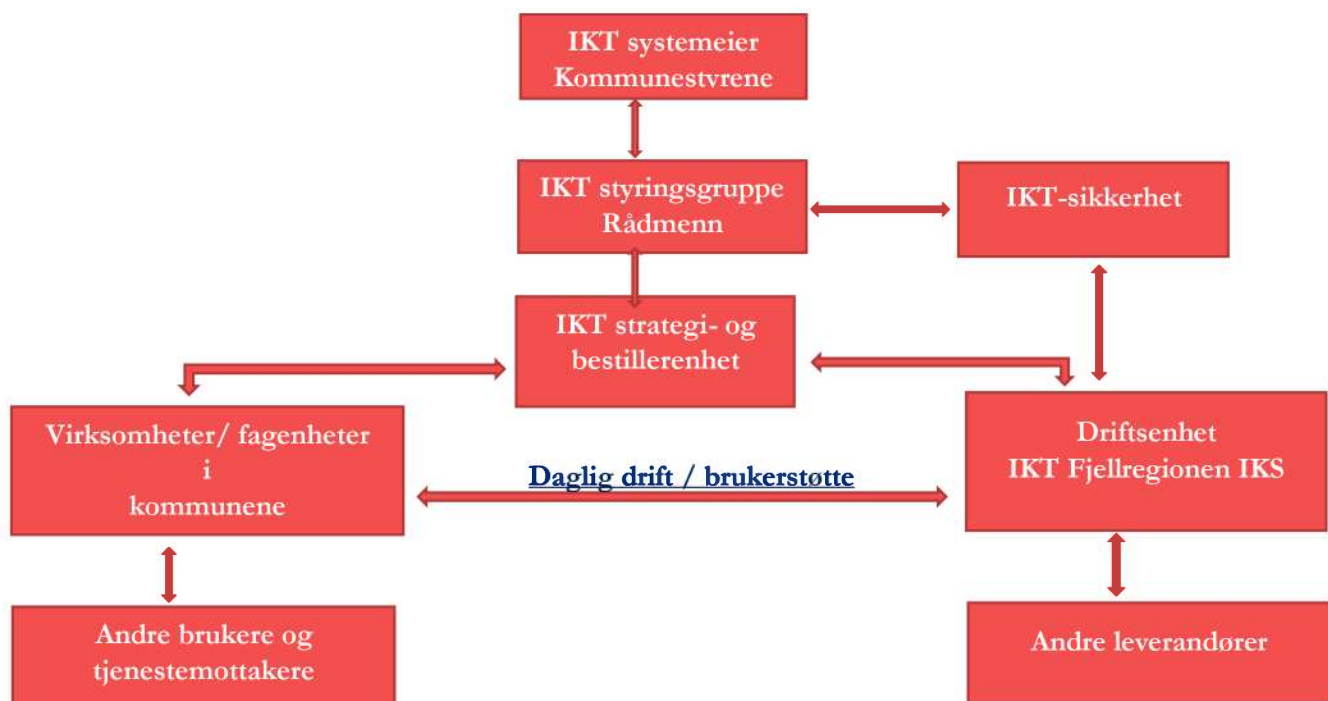
IKT-strategien og rullering av denne er et overordnet og retningsgivende dokument som vedtas av kommunestyret. Rådmannen er pålagt å følge opp IKT-strategien og å prioritere utviklings- og driftstiltak gjennom oppfølging av handlingsplaner.

Om kommunale handlingsplaner som utledes av strategien skal behandles politisk eller administrativt avgjøres i hvert enkelt tilfelle, avhenger av grad av prinsipiell og økonomisk betydning.

Større satsinger innarbeides i kommunens handlings- og økonomiplan.

Rådgivende organ, styringsgruppe, med representasjon fra kommunene (IKT-forum), møtes minst to ganger årlig for oppfølging av strategi- og handlingsplaner.

IKT systemeiere:	Kommunestyrene
IKT styringsgruppe:	Rådmenn
IKT sikkerhet:	Egen gruppe som skal ivareta personvern og informasjonssikkerhet
IKT strategi og bestillerenhet:	Kompetanse og forståelse for forretningsideer, IKT og kommunal tjenesteproduksjon
IKT driftsenhet:	FARTT og andre som kan levere drift
Leverandør:	Ekstern leverandør av programvare, utstyr og tjenester
Virksomheter / fagenheter:	Organiseres med brukergrupper inne fagområder på tvers av kommunene som melder behov og muligheter til strategi- og bestillerenheten.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste året

D. MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS (MHBR)

Bedriftens formål

Forvalte brann- og redningstjenesten på vegne av eierne. Selskapet skal ha fokus på forebyggende arbeid, opplæring, tilsyn av piper, ildsteder, slukkeutstyr og varslingsanlegg samt feiing av piper. Dette jfr. selskapsavtalens § 4. MHBR eies av ti kommuner hvor hver kommune står registrert med balanseført

verdi. Alvdal står balanseført i selskapet med kr. 441 315,-, som tilsvarer verdien av det utstyret kommunen gikk inn i selskapet ved etableringstidspunktet.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Representantene velges av de respektive kommunestyrene. Valget gjelder for kommunestyreperioden. Representantskapet velger ti styremedlemmer med personlige varamedlemmer. Styret skal ha 12 medlemmer, ett medlem pr. eierkommune. I tillegg skal de ansatte velge 2 styremedlemmer. Styret velges for to år av gangen.

Eierstrategi

Selskapet utfører viktige, lovpålagte samfunnsoppgaver for deltagerkommunene. Alvdal kommune har gjennom sitt representantskap, fremmet kandidater til styret blant kommunestyrets medlemmer.

MHBR råder i dag over forholdsvis store økonomiske ressurser, og selskapet har pr. i dag et selskapsfond pålydende 7.005 mill. kroner som sikkerhet mot uforutsette større hendelser.

MHBR har i 2016 gjennomført en forvaltningsrevisjon ved revisjonsselskapet EY. Revisjonsrapporten er oversendt Kontrollutvalg Fjell IKS og alle eierkommunene. Rapporten ble gjennomgått av representantskapet i møte den 14.11.16.

Alvdal kommune utøver et aktivt eierskap gjennom kommunens representant i styret.

Det er god dialog mellom MHBR og Alvdal kommune. Det forslås ingen endringer med hensyn til måten det samarbeides og informeres på, på nåværende tidspunkt.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

E. FIAS AS

Bedriftens virksomhet – formål

FIAS AS skal ivareta eierkommunenes lovpålagte oppgaver innen renovasjon, samt avfallshåndtering og avfallsbehandling. Selskapet har en eksklusiv plikt og rett til å utføre disse oppgaven. I tillegg utfører FIAS tjenester som ligger utenfor eierkommunesens lovpålagte oppgaver. Dette er konkurranseutsatt næringsvirksomhet.

Eierskap og styring

Kommunene Holtålen, Rørros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Rendalen, Stor-Elvdal og Engerdal dannet FIAS AS. Selskapet har sitt hovedkontor på Eid i Tolga kommune.

Generalforsamlingen er selskapets øverste organ, og det er generalforsamlingen som velger styre og revisor.

Styret består av seks medlemmer, hvorav en velges av og blant de ansatte.

Styret velges for to år med tre nummererte varamedlemmer, samt et varamedlem for de ansatte.

Eierskapsstrategi

FIAS AS ivaretar Alvdal kommunes lovpålagte oppgaver innen renovasjon, avfallshåndtering og avfallsbehandling. Selskapet har en eksklusiv rett og plikt til å utføre disse oppgaven.

Opgaver FIAS AS utfører for kommunene skal prises etter selvkostprinsippet. Det er viktig for eierne å ha god kunnskap om selskapets økonomiske strategi framover.

I en tidligere forvaltningsrapport er det anbefalt overfor eierne, å gi tydeligere eierskaps signaler enn det som har vært praksis til nå.

Alvdal kommune forutsetter at ansatte i selskapet får tilrettelagt verdier og arbeidsrettslige avtaler på lik linje med kommunalt ansatte.

Det oppleves som positivt at selskapet sender ut en utvidet årsrapport til eierkommunene fire uker før ordinær generalforsamling. Eiermøte gjennomføre hver høst.

Det oppleves å være god kontakt og kommunikasjon mellom selskapet og Alvdal kommune. Det anbefales ingen endring av rutiner i forhold til kommunikasjon mellom kommunen og selskapet.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

F. MeSkano AS

Bedriftens virksomhet – formål

MeSkano AS er en attføringsbedrift med målsetting om å bistå deltakerne med å virkeliggjøre en aktiv verdiskapende tilværelse.

Bedriften skal drive avklaring, opplæring, kvalifisering og formidling av personer fra passive ordninger til et ordinært arbeidsmarked eller utdanning, og sørge for etablering og drift av varig tilrettelagt arbeid.

bedriften er godkjent som tiltaksarrangør i NAV for tiltakene:

- Avklaring i skjermet virksomhet
- Arbeidspraksis i skjermet virksomhet
- Arbeid med bistand
- Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift
- Tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift
- Varig tilrettelagt arbeid

Eierskap og styring

Bedriften er et aksjeselskap. Styret er øverste forvaltningsorgan i forhold til driften av bedriften. Eierne må utøve eierskap gjennom generalforsamlingen. Generalforsamlingen velger styret.

MeSkano AS har 1060 aksjer – hver pålydende kr. 100,-.

Fordeling av aksjer:

Eierkommuner	Antall aksjer
Tynset	1000
Os	12
Tolga	12
Alvdal	12
Folldal	12
Rendalen	12

Alvdal kommunes eierandel blir da 1,14%.

MeSkano AS har et styre på fem medlemmer. Tre av styremedlemmene velges av Tynset kommune. Ett medlem velges av de andre eierkommunene, og ett medlem er ansattrepresentant.

Generalforsamlingen utgjøres av ordførerne i eierkommunene. Generalforsamling holdes innen utløpet av juni måned.

Utover de møter som er regulert av selskapets vedtekter, er det kontakt mellom selskapet og eierne ved behov.

Ved store endringer i bedriftens rammebetingelser som følge av endringer i NAV sitt regelverk eller hendelser av stor betydning innen HMS-regelverk, skal eierne kontaktes.

Eierskapsstrategi

MeSkano AS er en betydelig bedrift i vår region. Den medvirker til å oppfylle kommunens behov for å kunne tilby arbeidsplasser til personer som av ulike årsaker har problemer med å få innpass i det ordinære arbeidsmarkedet.

Kontakt og informasjonsflyt mellom selskapet og kommunen oppleves som god, og det foreslås ingen endringer i Alvdal kommunes eierstrategi.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

G. Alvdal Skurlag AS

Bedriftens virksomhet – formål

Bedriften ligger i Alvdal kommune, og virksomheten består i produksjon av trebaserte produkter og salg av byggevarer.

Eierskap og styring

Alvdal Skurlag ble i 2012 omdannet fra andelslag til aksjeselskap. Alvdal kommune eier 11 387 aksjer i selskapet. Etter omdanningen er det i de siste årene utbetalt et beskjedent utbytte pr. aksje til eierne.

Glommen Skog og Alvdal kommune har inngåtte aksjonæravtale med hovedhensikt å sikre en langsiktig og strategisk styring av styrets representasjon. Avtalen gjennomføres ved at Alvdal kommune og Glommen Skog fremmer sine kandidater til styret, men forplikter seg til gjensidig å stemme for hverandres kandidater. Alvdal kommunes kandidat til styret vedtas av kommunestyret.

drift av selskaper som Alvdal Skurlag AS ligger utenfor oppgaver kommunen skal eller må utføre.

Alvdal kommunes eierandel i Alvdal Skurlag AS verdi pr. 31.12.12 utgjorde en bokført pålydende kr. 1 138 700,-. Andel aksjer utgjør en eierandel på 17 %. Sammen med Glommen Skog (36 %) har Alvdal kommune aksjemajoriteten i Alvdal Skurlag AS.

Eierskapsstrategi

Alvdal kommunes strategi med eierskap i Alvdal Skurlag AS er å bidra til å opprettholdelse av skogbruksbasert næringsliv i Alvdal. Også som skogeier har Alvdal kommune interesse av å opprettholde denne type virksomhet.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

H. Aukrustsenteret AS

Selskapets virksomhet – formål

Aukrustsenteret AS har som formål å ta vare på og formidle Kjell Aukrusts kunst, hans forfatterskap og alt det som utgjør Aukrusts verden. Selskapets forretningsvirksomhet er produksjon og formidling av utstillingene i Aukrustsenteret, samt arrangementer og salg av varer fra egen butikk. Kjell og Kari Aukrusts Stiftelse står som eier av rettighetene og skal samarbeide nært med Aukrustsenteret AS.

Eierskap og styring

Alvdal kommune eier 100 % av aksjene i Aukrustsenteret AS. Aksjekapitalen er på kr. 500 000,-.

Styret som velges av generalforsamlingen, består av fem medlemmer. Ordfører i Alvdal kommune utgjør generalforsamlingen.

Eierskapsstrategi

Drift av selskaper som Aukrustsenteret AS ligger utenfor de oppgaver som kommuner skal eller må utføre.

Kjell Aukrusts livsverk ble gitt til Alvdal kommune som gave, jfr. underskrevet arvepakt datert 9. februar 1993. Arvepakten forutsetter at Alvdal kommune skal huse og formidle Aukrusts livsverk.

Aukrustsenteret utgjør en viktig attraksjon i reiselivssammenheng. Kjell Aukrusts åndsverk er viktig som identitetsskaper og merkevare for Alvdal.

Kommunens intensjoner med Aukrustsenteret AS er å forvalte og utnytte Kjell Aukrusts åndsverk på en best mulig måte.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

I. Nord-Østerdal kraftlag SA (NØK)

Bedriftens virksomhet – formål

NØK hovedformål er energiforsyning og hva som omhandler dette, samt bidra til verdiskaping i Nord-Østerdal.

Eierskap og styring

Pr. 31.12.12 hadde Alvdal kommune 1513 aksjer i NØK med en bokført verdi pålydende kr. 75 650,-.

Styret i NØK har fra fem til syv medlemmer. Fire medlemmer velges av årsmøtet, og ett styremedlem velges av de kommunevalgte medlemmene i årsmøtet.

Før hvert årsmøte holdes det særmøter i kommunene Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen og del av Sollia i Stor-Elvdal kommune der det velges en representant for hver påbegynte 3000 andeler innbetalt til kommunen. Årsmøte er NØKs høyeste organ.

Valgordningen med særmøte i de ulike kommunene der NØK er naturlig leverandør av strøm og naturlig nettleverandør, sikrer at alle kommuner får en forholdsvis lik representasjon i årsmøte.

I tillegg til representantene som velges i særmøtene velger hver av kommunene en årsmøtorepresentant med varamedlem. De fleste kommuner velger en politiker fra kommunestyret.

NØK har sitt hovedkontor på Tynset. Selskapet leverer viktige tjenester til befolkningen og næringslivet i Nord-Østerdal, og er med sine økonomiske ressurser en viktig aktør innen utleie av næringslokaler og leiligheter og større byggeprosjekter.

Kontakten mellom Alvdal kommune og NØK oppleves som meget god.

Eierskapsstrategi

Alvdal kommune har ingen formelle styringsmuligheter overfor NØK, bortsett fra på årsmøtet der alle representanter har en stemme hver, uansett antall andeler. Kommunens mulighet til å påvirke NØK til å fatte beslutninger i tråd med kommunens ønsker, ligger først og fremst i at både administrativt og politisk ledelse i kommunen har god dialog med NØK. Det er av begge interesse med vekst og næringsutvikling i Nord-Østerdal.

Alvdal kommune er tilfreds med NØK som samfunnsaktør i Nord-Østerdal, og vil ikke anbefale noen endringer i NØKs drift eller valg av satsningsområder på nåværende tidspunkt.

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

J. ABAKUS AS

Bedriftens virksomhet og formål

Abakus as er en kompetansebedrift innen prosessbistand og juridiske tjenester innenfor offentlige anskaffelser.

Siden oppstarten i 2001 har bedriften opparbeidet vesentlig kompetanse og erfaring innen alle områder ved offentlige anskaffelser. Oppdragsgivere er kommuner, fylkeskommuner og statlige etater i Midt- og Sør-Norge.

Tjenesteyting innenfor områdene:

- Prosessbistand ved alle typer offentlige anskaffelser
- Juridiske tjenester knyttet til offentlige rett (anskaffelser, avtalerett, forvaltning, kommunelov o.l.)
- Brukerundersøkelser og avtaleoppfølging
- Rådgivning
- Kurs
- Forhandlingsbistand
- Prosjektledelse

Eierskap og styring

Selskapets aksjekapital er NOK 100 000,-, fordelt på 1000 aksjer. Aksjene er fordelt med en like stor andel på hver av aksjonærene.

Generalforsamlingen er selskapets øverste organ. Hver aksje har en stemme i selskapets generalforsamling. Styret skal ha fra tre til fem medlemmer. Generalforsamlingen velger medlemmer til styret, inkludert leder.

Styremedlemmer skal velge ut i fra kompetanse og settes sammen på en slik måte at styret an bistå daglig leder i en profesjonell drift av selskapet. Vesentlig endringer av selskapets drift avgjøres av generalforsamlingen.

Eierskapsstrategi

Selskapets aksjekapital er NOK

Spesielle utfordringer

Vesentlige endringer siste år

K. NORDAVIND DC SITE AS

Bedriftens virksomhet og formål

Nordavind DC Sites AS er etablert med formål å selge inn aktuelle lokaliseringer i Innlandet for etablering av store datasentre – tilsvarende hva som har skjedd i Danmark (Apple), Sverige (Face-book) og Finland (Google).

Gjennom samarbeidet med Innovasjon Norge og Invest in Norway skal Nordavind både sikre at det etableres lokaliteter med avklart strøm- og bredbåndsforsyning, tomter som reguleres for formålet og som kan selges til aktuelle investorer, og arbeide med et aktivt innsalg av lokasjonene til norske og internasjonale selskaper, agenter og andre.

Kommunene Rendalen, Tynset og Alvdal er klare for presentasjon og er allerede aksjonærer i selskapet sammen med Nord-Østerdal Kraftlag og Eidsiva Energi.

Eierskap og styring

Selskapets aksjekapital ved etablering var NOK 150 000.

Aksjeeiere;

Eidsiva Energi AS	33,3	%
Tynset Kommune	20	%
Rendalen Kommune	20	%
Alvdal Kommune	20	%
Nord-Østerdal Kraftlag	6,7	%

Eierskapsstrategi

Selskapet skal arbeide for etablering av datasentre i Innlandet ved å;

- Identifisere gode lokasjoner i Innlandet
- Være pådriver for å klargjøre lokasjoner for investorer
- Dele kunnskap om hva slags krav datainvestorer har til lokasjoner
- Promotere utvalgte lokasjoner
- Være kontaktpunkt for investorer som vurderer Innlandets konkrete lokasjoner
- Utrede og eventuelt inngå samarbeid med finansielle og/eller industrielle aktører som vurderer å etablere co-lokasjonssentre i Innlandet.

Selskapets ambisjoner er å gi Innlandet et konkurransefortrinn ved å være det ene kontaktpunktet man trenger for å avklare forhold rundt regulering, eiendom, strøm og fiber i Innlandet.

Spesiell utfordringer

Nordavind er blant de tilbyderne i Norge som har kommet lengst i å utvikle en samarbeidsmodell for attraktive datasenterlokaliteter. For å beholde og videreutvikle dette forspranget er det et visst tidspress på at kommunene så fort som mulig klargjør følgende:

- Eignet tomt i størrelsesorden 100 mål eller mer, som enten er regulert til datasenterformål eller i prosess for å regulere.
- Avtale med grunneiere (her har vi en standard avtale som kan brukes som utgangspunkt)
- Dokumentasjon på strøm og bredbåndskapasitet gitt en utbygging (her bistår Eidsiva).
- Prinsipiell avklaring om deltagelse i rettet emisjon i Nordavind DC Sites AS på 150.000 kroner

Vesentlige endringer siste år

Nordavind DC Sites har gjennomført en rettet emisjon, og fra 29.12.2016 er Elverum energi og Hamar, Elverum og Grue kommuner nye eiere i selskapet. De nye kommunene er utvalgt etter en omfattende runde med jakt etter egnede siter i Hedmark og Oppland.

Selskapet har fra nå av følgende eiere:

Eidsiva Vekst AS	50 aksjer	18,5 %
Alvdal kommune	30 aksjer	11,1 %
Tynset kommune	30 aksjer	11,1 %
Rendalen kommune	30 aksjer	11,1 %
Hamar kommune	30 aksjer	11,1 %
Elverum kommune	30 aksjer	11,1 %
Grue kommune	30 aksjer	11,1 %
Elverum energi AS	30 aksjer	11,1 %
Nord-Østerdal kraftlag SA	10 aksjer	3,7 %
Til sammen	270 aksjer	100,0 %

7. ANDRE SAMARBEIDSORGAN ALVDAL KOMMUNE INNGÅR I

Tjenester	Selskapsform	Eiere	Formål
Røros og Tynset regionenes næringshage	AS	Offentlige og private eiere	Innovasjon og utvikling for vekst og nyskapning i regionen
ANNO	AS	Os, Tolga, Tynset, Folldal, Rendalen og Alvdal	Museum. Drift av folkemusea i N-Ø
Krisesenteret for Nord-Østerdal	Avtalebasert	Kjøp av tjenester	Krisesenter lokalisert til Lillehammer
Nord-Østerdal musiker	Kjøp av tjenester fra Tolga	Os, Tolga, Tynset, Folldal, Rendalen og Alvdal	Ideutvikling innen musikk og sang
Pedagogisk psykologisk tjeneste (PP-tjenesten)	Vertskommune § 28b	Os, Tolga, Tynset, Folldal, Rendalen og Alvdal og Hedmark FK	Lovpålagt oppgave
Teater i Fjellregionen	Interkommunalt samarbeid	Os, Tolga, Tynset, Folldal, Rendalen og Alvdal og Hedmark FK	Teater verksted
Arbeidsgiverkontrollen	Vertskommune § 28	Holtålen, Røros, Os, Tolga, Folldal, Tynset, Alvdal, Rendalen	
Jordmortjeneste	Sykehuset Innlandet		Lovpålagt oppgave
Legevakt	Vertskommune § 28b		Lovpålagt oppgave
Skolesamarbeid (TATO)	Vertskommune § 28b	Tynset, Alvdal, Tolga	Kjøp av skolefaglig kompetanse
Voksenopplæring	Vertskommune § 28b	Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal	Forskrift om norsk-opplæring og samfunnskunnskap for innvandrere
Enhet for landbruk og miljø	Vertskommune § 28a	Tynset og Alvdal	
Barnevern	Vertskommune § 28 b	Tolga, Tynset, Folldal, Rendalen, Alvdal	Lovpålagt oppgave
Enhet for plan, byggesak og geo-data	Vertskommune § 28b	Tynset, Alvdal	
Skogbrukssjef	Vertskommune § 28b	Alvdal, Folldal, Tynset	

Regionrådet	Interkommunalt samarbeid § 27	Holtålen, Røros, Os, Tolga, Tynset, Rendalen, Folldal, Alvdal, Hedmark FK S-Trøndelag FK	Råd med eget arbeidsutvalg som fremmer felles tiltak prosjekt i regionen
Tverrfaglig opplæringskontor i Fjellregionen		Røros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Stor-Elvdal	Administrering av lærlingeordningen i regionen.
IKA- Opplandene	Vertskommune Samarbeid § 27	Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen	Arkiv
Musikk i Hedmark		Tolga, Tynset, Os, Folldal, Alvdal, Rendalen	
Samarbeidsavtaler DPS, Tynset		Rendalen, Os, Tynset, Tolga, Folldal, Alvdal	Allmennpsykiatrisk helsevern

8. SELSKAP SPEIELT VURDERT I FORHOLD TIL EIERSKAP

Alvdal Skurlag AS.

Drift av Alvdal Skurlag ligger utenfor oppgaver som kommunen skal eller må utføre. Alvdal kommune har 17 % av aksjene. En aksjonæravtale sammen med Glommen Skog sikrer aksjemajoriteten og skal ha som hovedhensikt å sikre strategisk langsiktig drift. Det er de siste årene utbetalt et beskjedent aksjeutbytte pr. aksje. Kommunens eierandel ble pr. 31.12.12 bokført pålydende kr. 1 138 700,-.

Alvdal kommune bør vurdere sin eierandel og om selskapets intensjoner er av slik karakter at det synes korrekt at kommunen sitter på og forvalter en eierdel som samlet med Glommen Skog sin eiendeler danner en aksjemajoritet.

Aukrustsenteret AS.

Drift av selskaper som Aukrustsenteret AS ligger utenfor de oppgaver som kommuner skal eller må utføre.

Kjell Aukrusts livsverk ble gitt til Alvdal kommune som gave, jfr. underskrevet arvepakt datert 9. februar 1993. Arvepakten forutsetter at Alvdal kommune skal huse og formidle Aukrusts livsverk.

Alvdal kommune er i epost fra styreleder Wetlesen Borge, blitt gjort kjent med Aukrustsenteret nå befinner seg i en akutt økonomisk situasjon. Det er selskapets likvide situasjon som er kritisk. Etter to år med underskudd i størrelsesorden 500 – 600.000 kr, er det meste av selskapets likvide midler tæret opp, og Aukrustsenteret vil følgelig ikke ha midler til å håndtere løpende

utgifter på nyåret. Med andre ord, må det tas grep på en eller annen måte. Formannskapet i Alvdal kommune er blitt orientert om situasjonen, og det er en løpende og god dialog mellom daglig leder, styreleder og kommunen.

Alvdal kommune, har over tid vært kjent med Aukrustsenterets utfordringer med å nå en økonomisk balanse i driften. Etter ferdigstillingen av Flåkløypatoppen, vedtok kommunen at den rene driftsstøtten på årlig kr 300.000 til Aukrustsenteret skulle opphøre, med virkning f.o.m. budsjettåret 2015. Målet var at Aukrustsenteret skulle stå på egne ben økonomisk. Dessverre viser driftsregnskapene for 2015 (og så langt for 2016) at så ikke skjer.

Kommunens foreløpige tiltak:

Det har alltid vært et uttrykt mål at Aukrustsenteret skal stå på egne ben. Imidlertid har kommunen sett den utfordrende situasjonen for senteret. Det har det siste året, samlet blitt bevilget kr. 600 000 fra kommunen kr. 300 000 i 2016 og kr. 300 000 for 2017 til Aukrustsenteret. De siste kr. 300 000 ble innvilget i kommunestyrets møte 24.11.16. Midlene har blitt gitt med mål om at de skal brukes til videreutvikling av Aukrustsenterets drift, men vil selvfølgelig være viktige bidrag til senterets likviditet.

Alvdal kommune har et ønske om å utøve et aktivt eierskap i Aukrustsenteret. Sett i lys av den økonomiske situasjonen, har derfor kommunen engasjert Rørosregionen Næringshage v / T. Svae (økonomisk rådgiver), til å foreta en drifts – og økonomianalyse av Aukrustsenteret. Oppdraget er helt og holdent bekostet og styrt av Alvdal kommune. Gjennom analysen vil vi søke å finne svar på hva som er mulig å oppnå økonomisk sett gjennom en driftsoptimalisering av driften slik den er i dag. Tiltaket blir gjennomført i full forståelse med daglig leder og styreleder.

Man vil også ta tak i ulike muligheter for videreutvikling, og vurdere disse i et økonomisk lys.

Hedmark fylkeskommune

I etterkant av prosessen om Aukrustsenterets konsolidering med Anno museum, vil kommunen rette en henvendelse til Hedmark fylkeskommune om en mulig direkte rettet driftsstøtte til Aukrustsenteret.

Hedmark fylkeskommunes policy er i dag at midler til museumsdrift i all hovedsak kanaliseres gjennom Anno.

Den gang Aukrustsenteret er det tredje mest besøkte museet i Hedmark, anser Alvdal kommune det som svært naturlig at noen av statlige midlene som tilfaller fylkeskommunen med formål museumsdrift, nå bør kanaliseres direkte til Aukrustsenteret som en varig driftsstøtte.

Moralsk sett er dette også riktig, den gang det var Annos krav som til slutt var avgjørende for at Aukrustsenteret ikke ble organisert inn under Anno, og således ikke gjorde de nevnte midlene tilgjengelige for Aukrustsenterets drift.

